

Årsrapport for 2024

Sammendrag - nøkkeltall 2024 (2023)

Omsetning NiR 2024: 4 863 543 (4 597 555)

Driftsresultat NiR 2024: Minus 352 159 (pluss 247 506)

Totalt antall besøkende Mostun 2024: 12417 (11681)

Totalt antall underviste elever Mostun 2024: 1122 (1290)

Åpningsdager Mostun kafé og utstilling 2024: 114 (149)

Totalt antall arrangementer Mostun 2024: 152 (156)

Antall årsverk i 2024: 4 (4)

Antall medlemmer: 2862 (2337)

For Naturvernforbundet i Rogaland var 2024 nok et år med høy aktivitet. Besøkstall og arrangementer var rundt samme nivå som året før. Vi hadde en veldig fin vekst i medlemstallet, mens det økonomisk sett ble et år med forholdsvis stort minusresultat. Det skyldes blant annet høyere kostnader enn før, blant annet til lønn, og lavere tilskudd enn forventet til noen av prosjektene som vi har jobbet med.

Det har i året som gikk vært et positivt engasjement rundt naturvern. Noe som også viser igjen i økende medlemstall. Det har også kommet til et nytt lokallag i 2024, i Dalane. Folk har i større grad enn før fått øynene opp for at naturen er truet. Stadige planer om ny kraftkrevende industri, blant annet vindkraft og datasentre, har fornyet trusselen mot rogalandsnaturen. Nedbyggingen fortsetter dessverre og det dukker hele tida opp nye utbyggingsplaner som vil ramme naturområder.

Politiske saker

Arbeidet med natur- og miljøvern saker i Rogaland blir gjort av både frivillige og administrasjonen i fylkeslaget. Det kan være saker som er til høring, saker vi blir tipset om eller saker som er oppe i nyhetsbildet. Flere av sakene vi er involvert i skjer gjennom samarbeid med Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) i Rogaland, andre enkeltorganisasjoner og ved kontakt med ulike aksjonsgrupper.

Vi er en aktiv aktør i den politiske debatten. I tillegg til høringsuttalelser dreier det seg om intervjuer og leserinnlegg i redaktørstyrte medier, samt ytringer i sosiale medier. Også møter/samtaler med politikere, foredrag, debatter og formidling er viktige verktøy. Her er en del av de politiske sakene som vi har jobbet med i 2024:

Det er ikke alltid naturverninteressene vinner fram. Men i året som gikk har det vært flere positive avklaringer på saker som vi har vært involvert i og planer som vi har protestert mot. Ett av eksemplene på det er at **vindkraftplanene i Bergeheia- og Skreå-området** ved fylkesgrensen mellom Rogaland og Agder til slutt ble skinlagt av politikerne.

Naturvernforbundet i Rogaland har jobbet med en rekke saker knyttet til vindkraft. Her fra området ved Moifjellet. Foto: Espen Mills

En annen sak som gikk i vår favør i 2024 var den endelige avklaringen på en sak der vi bidro til å forhindre nedbygging av verdifull natur ved bygging av **ny skole i Veavågen** på Karmøy. Det ble i 2024 også nei til en planlagt kraftutbygging ved **Kaldavatnet i Hjelmeland** og vi fikk gjennomslag for vårt syn på en planlagt **turvei på Lundneset** på Hundvåg, som ville rammet viktige naturverdier.

En annen gledelig sak for oss i 2024 har vært grønt lys for vår idé **om Mosvatnet naturreservat**. Statsforvalteren i Rogaland tilrådte overfor Miljødirektoratet et avgrensa område rundt Mosvatnet får vern etter naturmangfoldloven. Endelig vedtak skal skje ved en kongelig resolusjon.

Ellers har vi vært involvert og levert vårt syn når det gjelder Lyse Kraft sine planer for opprusting og **utvidelse av Røldal- og Suldal-kraftverkene**. Her har vi sammen med for natur og friluftsliv i Rogaland (FNF) påpekt den prekære situasjonen for villreinstammen i Ryfylke.

Vårt syn når det gjelder villreinen i det planlagte utbyggingsområdet har blitt støttet av flere statsforvaltere, men saken er ikke endelig avgjort.

En annen stor sak i 2024 har vært de gigantiske **gruveplanene i Dalane**. Her har vi støttet den store lokale motstanden det har vært mot disse planene som innebærer en rasing av store naturområder. Årsmøtet i Naturvernforbundet i Rogaland gjorde i 2024 et enstemmig vedtak, som blant annet sier at gruvedriften vil få dramatiske konsekvenser for befolkning og natur. Det ble sist høst også gjort landsmøtevedtak om denne saken. Etter nyttår ble gruveplanene inntil videre lagt på is av initiativtaker Norge Mineraler AS, etter stor lokal motstand.

Blant andre saker som vi har jobbet med i 2024 kan nevnes Lnett sitt forslag om å bygge en ny **132 kV kabel gjennom skogen i Ullandhaugskråningen**, trasevalg for **ny kraftlinje** i gamle Stavanger kommune og kommunedelene Finnøy og Rennesøy, regionplan for **Preikestolen og Lysefjordområdet, fugleøy og fugletårn Mosvatnet**, uttale om **solenergi**, bekymringsbrev reguleringsplan **Svåheia** og mulig **plastforurensing** fra ferjekaier.

En sak som vi ikke kom noen vei med vår klage på, er planene om **kraftverk i Ullestadåna** i Hjelmeland. Her ble klagen våre avvist og naturen langs denne elva er nå sterkt preget av kraftutbyggingen.

Det skal også nevnes at lokallagene våre i Strand og Sandnes i 2024 har jobbet for å stoppe **datasenter-planer** på Jørpeland og Vagle.

Naturvernforbundet har dessuten uttalt seg til **en rekke aktuelle saker via Forum for Natur og Friluftsliv** sammen med andre organisasjoner. Her har vi blant annet vært med på høringsuttalelser og innspill til en rekke kommuneplaner og planprogram i Rogaland. Av enkeltsaker i FNF som vi har involvert oss i kan nevnes:

Detaljregulering for næringsområde på Soma

Høringsuttalelse til tilleggsvarel Moifjellet vindkraftverk

Kommuneplanens arealdel for Strand kommune,

Brev til ordførere om kraftlinjer på Haugalandet

Kommunedelplan for naturmangfold i Hjelmeland

Forslag til endringer i Markaloven

Prosjekter og arrangementer

Hettemåkeprosjektet

Årets overvåking viser at hekkebestanden har økt noe i år sammenliknet med foregående år. 426 voksne par på reir i år som er opp fra hhv 2022 og 2023 (364 og 330). Hekkesuksessen er imidlertid ikke tilfredsstillende. I de foregående har snittet ligget på 0,6 unge per reir og dette har ikke endret seg nevneverdig i 2024.

Hekkeplattformen ble første gang tatt i bruk i år og må sies å ha vært en suksess. 10 par etablert seg på plattformen (25 kvm) og fikk fram 1,2 unger per reir. Det er det dobbelte av hekkesuksessen på bakkenivå.

3. mai ble 10 hettemåker fanget ved Mosvatnet og påsatt GPS-loggere. Fire av de ti individene ble logget i hele hekkeperioden. Loggingen viser at hettemåkene i hovedsak driver matsøk i nærområdet i en radius på ca 10 km fra Mosvatnet. Jordbruksområdene er en klar favoritt, dernest plener, kystlinje og gruntvannsområder.

For første gang ble direkteendinger fra to kamera, GPS-logging og utvalgte redigerte videosnutter samlet og vist for publikum på nettsiden urbpop.no/mosvatnet. Denne siden ble vist til i all publisering på sosiale medier og ved bruk av QR-koder på plakater satt opp ved turvegen. Det har vært to større magasininnslag på den lokale TV-stasjonen, TV-Vest. Prosjektet ble støttet økonomisk av Miljødirektoratet/Statsforvalteren, Stavanger kommune, Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Birdlife Rogaland. Samarbeidspartner NINA ved Sindre Molværsmyr.

Merking av hettemåker. Foto: Espen Mills

Ny pollinatorhage på Mostun

Høsten 2024 sto en ny pollinatorhage ferdig i den nordre enden av Mostunhagen. Et plenareal ved turvegen ble bearbeidet og tre store blomsterkasser ble plassert på et gruset publikumsareal. Kassene skal inneholde planter for hver av årstidene vår, sommer og høst. Sammen med den nærliggende slåttenga vil pollinerende insekter få et godt tilbud samtidig som vi kan drive undervisning og formidling til publikum. Det gjenstår skilting og andre tiltak før pollinatorhagen er komplett. Prosjektet ble gjennomført av ansatte sammen med mannskap fra NATUREco AS. Prosjektet ble finansiert av Statsforvalteren og Stavanger kommune.

I fjor ble det også gjennomført et prosjekt kalt «folkeforskning om insekter» som var støttet av Stavanger kommune. 120 barn og voksne deltok på temadag, insektelling og

humlevandringer der det blant annet ble registrert arter i Artsdatabanken. Prosjektet vil fortsette i 2025.

Naturskjøtsel i Stavanger og Randaberg

Dugnadsgruppa som fylkeslaget deler med lokallaget på Nord-Jæren har ansvaret for følgende skjøtelsprosjekter: Store Marøy - vedlikehold og rydding av kulturlandskap/kystlynghei, Måkeholmen Mosvatnet - årlig krattrydding, Vedemyrå Tasta - rydding treoppslag, blomsterenga Mostun - årlig slått og vedlikehold, hekkeholmer Stavangerskjærgården - tilsyn og rydding marint søppel samt Hålandsholmen i Hålandsvatnet - krattrydding og skjøtsel.

Med unntak av Vedemyrå og Hålandsholmen ble det gjennomført mellom 500 og 600 dugnadstimer på de nevnte prosjektene, hvorav 316 timer på Store Marøy. I 2024 ble det rekruttert flere nye dugnadsmedlemmer. Dugnadsgruppen disponerer båt (Marøyferjå), utstyrsbod og motorisert og manuelt ryddeutstyr.

Ny fast utstilling Inge Steenslands hus

I 2024 gjennomførte NiR og BVJ utredning av en ny fast våtmarksutstilling i Inge Steenslands hus. Utredningen resulterte i en detaljert planskisse laget av BARK-arkitekter. Skissen skal brukes til å finansiere bygging av utstillingen med digtalt og taktilt innhold.

Solsats

Prosjekt Solsats ble etablert i 2020 for å jobbe for økt bruk av solenergi i forbundets nedslagsfelt. I 2024 rundet vi av et godt samarbeid med Stavanger kommune og Rogalands fylkeskommune.

Bakgrunnen for Naturvernforbundet i Rogalands initiativ til oppstart av Solsats var heftige vindkraftdebatter i 2019, og der vi ønsket å rette fokus på andre fornybare energialternativ uten store konflikter. Samtidig som dette skjedde registrerte vi at Stavanger hadde satt seg ambisiøse klimamål, og vi ønsket å hjelpe dem videre med sine mål knyttet til solenergi.

I løpet av prosjektperioden har vi hatt fokus på informasjonsarbeid, og det er arrangert flere møter for sluttbrukere både i husholdnings-, borettslags- og landbrukssegmentet. Disse har vært både fysiske og digitale. For næringslivet har vi gjennomført møter for næringsaktører og sikret at solenergi var tema både under de lokale «Broen til fremtiden»-konferansene og det har vært tema ved ulike frokostseminar.

Tidlig i prosjektperioden varslet Enova reduksjon i støtten til husholdninger. Her jobbet vi tydelig både mot Enova og klima- og miljøministeren og for å unngå reduksjon i støtten. Det ble også levert brev til klima- og miljøministeren for å foreslå et mer forutsigbart støttesystem for borettslag og sameier. Under hele perioden er det levert ulike høringsinnspill til klimaplaner, landbruksplaner, næringsstrategi og forslag til lovendring for deling av overskuddsenergi.

Fra å være en veldig nedtonet og delvis nedsnakket energiform i begynnelsen av prosjektperioden har vi registrert en stor omveltning. I dag er dette et relevant tema både blant privatpersoner, i næringslivet og blant politikere. I løpet av hele prosjektperioden har

vi fulgt utviklingen av anlegg i Lnett sitt nett, og vi registrerte en stor økning av installerte solcelleanlegg. Særlig husholdninger, landbruk og næringsliv har satset stort på solenergi de siste årene. Også Stavanger kommune har gjort studier av egne bygg og er i gang med å realisere flere prosjekter.

Sommer ved Mosvatnet

Sommer ved Mosvatnet var et åpent, gratis tilbud på Mostun naturcenter som retter seg mot til barnefamilier og som skjer i skoleferien. Tilbudet var del av Barnas sommer, og har fram til i år blitt støttet av Stavanger kommune. Tilbudet var åpent mandag- fredag, samt søndager fra 11.00 - 15.00 gjennom hele skoleferien. Deltagerne fikk oppfølging av en egen aktivitetsvert.

Sommer ved Mosvatnet ble godt besøkt.

Aktivitetene, som var knyttet til natur og dyreliv, hadde fokus på læring gjennom lek, og vi tilbudte flere ulike oppgaver barna kunne delta på. For hver oppgave samlet de et stempel. Fikk deltageren nok stempler ble det kåret til Mosvatnets mester og fikk en medalje. Ved endt opplegg trakk i 3 vinnere som fikk en større premie.

Totalt registrerte vi i 2024 hele 1879 gjester (mot 1398 året før) på senteret under åpningstiden til Sommer ved Mosvatnet, fordelt på 798 barn og 1081 voksne. Av disse deltok totalt 1011 på aktivitetstilbudet, fordelt på 605 barn og 406 voksne. Tilbakemeldingen fra deltagerne var utelukkende positive. Det opplevde tilbudet som variert, spennende, lærerik og morsomt.

Natur på torsdag

10 foredrag ble gjennomført i 2024. Publikumsbesøket varierte mye alt etter temaets appell til publikum. Også været på arrangementsdagen spiller inn. I alt 380 besøkende som gir et snitt på 38 per foredrag. Best besøkt var foredraget til professor Ingvild Austad om norske

blomsterenger med 62 deltakere. Samme dag holdt hun et foredrag på ISH for kommunale planleggere med 30 deltakere.

Foredragsserien ble finansiert med støtte fra Stavanger kommune og sponsorer. Det ble produsert trykte hefter for vår og høstprogrammene. Samarbeidspartnere i 2024 har vært FNF-Rogaland, Besteforeldrenes klimaaksjon, Birdlife Rogaland, Besøkscenter våtmark Jæren og Sjøørretprosjektet.

Mostun frøbibliotek

Mostun frøbibliotek har etter hvert blitt et etablert og godt likt tilbud. I 2024 delta vi ut frø i følgende kategorier: *Matauk, Dyrking for de uten hage, Spiselige blomster, Prydhagen, Insektenes drømmehage og Nyttige planter.*

I perioden februar – juni var det 107 (79 i 2023) personer som hentet ut frø fra biblioteket, og 441 (321) frøposer byttet eier. Her er det sannsynligvis en viss underrepresentasjon, ettersom systemet er tillitsbasert og beror på at lånerne registrerer seg og noterer hvor mange frøposer de tar med seg i hver kategori.

I tillegg til det sosiale ved å dyrke i fellesskap med andre, så blir det gjennom frøbiblioteksordningen også gitt råd og veiledning om både dyrking, stell av plantene og høsting av frø. Vi legger også opp til sosiale og faglige treffpunkt. I 2024-sesongen har vi arrangert frøpakkeugnad, sådag, samt plantebyttedager både vår og høst. Arbeidet blir organisert og av en ansatt med bidrag fra frivillige.

Integreringsarbeid

Vi jobber for å få mennesker med innvandrerbakgrunn med både som deltagere og frivillige i organisasjonen. Det samarbeides med Besøkscenter våtmark Jæren og Jæren Friluftsråd om aktivitetstilbudet på de ulike senterne, og vi har samarbeid og dialog med de ulike læringssentrene, flyktningkontoret og diverse organisasjoner som jobber med integrering (KIA og FLAM).

I 2024 har vi hatt flere grupper på besøk på Mostun. Både HERO mottak, KIA og Johannes læringssenter har vært på besøk flere ganger. Ved besøk kombinerer vi formidling om tilbudet vårt med quiz, leker og konkurranser. I juni arrangerte vi mini-ferieturer til Marøy. På slike turer legger vi opp til bading, fiske, grilling, omvisning på øya og informasjon om sommerferietilbudet ved Mostun. Vi inviterte med deltagere fra KIA og FLAM. I november inviterte vi til høsttur til Brekko med matlaging over stormkjøkken sammen med Jæren Friluftsråd for deltagere fra KIA og FLAM.

Øvrige arrangementer

Vi tilbyr et bredt aktivitetstilbud med naturformidling i sentrum, i hovedsak skjer dette på Mostun natursenter, men vi tilrettelegger og deltar også i tilbud andre steder. Hver søndag har vi et tilbud ved Mostun natursenter som primært retter seg mot barnefamilier. I tillegg

har det vært flere skjøtseldugnader, guidede fugleturer med ornitolog, samt vi har arrangert foredrag, og deltatt med innlegg i ulike fora.

Sist vinter ble til sammen 26 frivillige medlemmer kurset i oljeopprydding i samarbeid med selskapet NovuMare. Etter kursene inngår disse medlemmene i en nasjonal beredskapsgruppe som skal trå til hvis det oppstår store oljesøl langs kysten.

Både ansatte og styremedlemmer har deltatt på forskjellige arrangementer. Til sammen har det vært over 200 møteplasser i 2024, og over 12 000 personer har deltatt på disse møteplassene. Av dem er rundt 70 prosent voksne og 30 prosent barn.

I søndagstilbudet som primært retter seg mot barnefamilier har vi arrangert ulike temadager; vinterdetektiv, fuglematverksted, feiring av verdens våtmarksdag, livet i våtmarka, vinterferieaktiviteter med snekring av ekornkasser, påskeaktiviteter, sådag, plantebyttedager, trekkfugldag, naturdag, havdag, måkesøndag, blomsterdag, høstskattejakt, Sommer ved Mosvatnet, flaggermussafari, insektssøndag, utlån av fuglesekk, soppens dag, høstferietilbud med snekring av fuglekasser, kråkesafari, juleverksted med bærekraftige pynt og gaver.

Målet med naturgledearrangementene er å bidra til å skape gode opplevelser i naturen. I tillegg tror vi at kunnskap er viktig - det du har kunnskap om blir du glad i og det du er glad i tar du vare på, så vårt ønske er å bidra til naturvern i praksis.

Naturvernforbundet i Rogaland var også med på Gjenbruksfest 2024 på Tou Kulturscene, der Besteforeldrenes klimaaksjon i Sør-Rogaland var hovedarrangør. Vi var representert med frøbibliotek, snekring av fuglekasser og humlekasser og våtmarksutstilling. Flere fra styret vårt deltok på dette arrangementet.

Organisasjon

Årsmøtet 2024

Årsmøtet ble arrangert 8. april i Inge Stenslands hus på Mostun natursenter. Hele 42 medlemmer møtte. Styreleder Hallgeir Langeland ledet årsmøtet som var innkalt via Ryggjavern nr 1-24, nyhetsbrev, hjemmesiden og på sosiale medier.

Samtlige innstillinger ble enstemmig vedtatt av årsmøtet. Det samme gjaldt styrets fire forslag til årsmøteuttalelser 1) «Mer naturvern i kommunene» 2) «Nasjonalpark i Rogaland – nei til kommunal vetorett» 3) «Første skritt mot utslippsfrie oppdrettsanlegg» 4) «Nei til gruvedrift på Helleland i Eigersund».

Valgkomiteens innstilling til nytt styre for 2024 ble enstemmig vedtatt.

Styremedlemmer:

Hallgeir Langeland, styreleder (ikke på valg)

Ellen Jepson (ikke på valg)

Wenche Skorge (ikke på valg)

Hugh Clarke (ikke på valg)

Kjetil Nilsen (gjenvolgt for to år)

Ingeborg Vrenne (ny – valgt for to år)

Varamedlemmer: Maria Sæbjørnsen, Stein Johan Warland, Lena Forgaard og Else Marie Svanæs (ny).

Valgkomiteen bestående av Håkon Fossmark, Heidi Bjerga og Per Terje Haaland ble gjenoppnevnt. Revisor: Fjermestad revisjon v/ statsautorisert revisor Ole Sveinung Fjermestad.

Etter årsmøtet holdt Øyvind Gjerde foredrag om «Fuglene som forandret verden».

Lokallag

Rogaland fikk ett nytt lokallag i 2024. Det var lokallaget i Dalane som ble stiftet i slutten av november. Dette lokallaget inkluderer kommunene Eigersund, Sokndal, Lund og Bjerkreim. Flere av lokallagene har hatt stor medlemsvekst i året som gikk. Ved årsskiftet hadde Dalane 115 medlemmer, Suldal 95, Sandnes 400. Haugaland 334, Strand 111 og Nord-Jæren 1480 medlemmer. Lokallagene i Rogaland har varierte aktiviteter med familiesamlinger, foredrag, naturskjøtsel, verveaktiviteter og arbeid med lokale politiske saker. I 2024 var følgende lokallagsledere:

Strand: Egil Tjensvold

Suldal: Roy Høibo

Sandnes: Eva Watne,

Dalane: Ina Shelby

Haugalandet: Roald Østensjø

Nord-Jæren: Erik Thoring

Representasjon i året som gikk:

Tillitsvalgte:

Randi Storhaug, nestleder i Naturvernforbundets sentralstyre fram til landsmøtet i nov. 24
Wenche Skorge og Hugh Clarke (vara) var med Naturvernforbundets landsstyre fram til landsmøtet høsten 24. Etter landsmøtet er Hugh Clarke og Ingeborg Vrenne (vara) med i landsstyret.

Kjetil Lønne Nilsen, medlem av Naturvernforbundets oppdrettsutvalg

Rune Folkvord, medlem av Naturvernforbundets vassdragsutvalg

Wenche Skorge, medlem av Naturvernforbundets klimautvalg

Anne Katrine Lycke, medlem av Naturvernforbundets gruveutvalg

På landsmøtet i Trondheim i november var fylkeslaget representert med

Hugh Clarke, Ingeborg Vrenne og Hans Ivar Sømme som delegater.

Ansatte:

Erik Thoring, styrerepresentant i FNF-Rogaland og FNF-Stavanger, faglig råd. Styremedlem i

Besøkssenter våtmark Jæren og medlem i arbeidsgruppen for Hålandsvatnet.

Sissel Norheim, har i 2024 stått som varamedlem i FNF-Rogaland og FNF-Stavanger. Har vært leder for prosjektgruppa for Solsats.

I tillegg til fast representasjon deltar styret, frivillige og ansatte på konferanser, høringer, referansegrupper etter forespørsel fra ulike offentlige instanser.

Ansatte:

I 2024 var det i utgangspunktet fem fast ansatte. I en overgangsfase i forbindelse med skifte av daglig leder var det seks ansatte de fire siste månedene av året. Medregnet de faste tilkallingsvaktene i kaféen sto 12 ansatte på lønningslista i 2023, tilsvarende litt over 4 årsverk i normal drift.

Fast ansatte per desember 2024:

Erik Thoring, daglig leder fram til oktober, seinere rådgiver i 40 prosent stilling fram til han gikk av med pensjon ved utgangen av året.

Gaute Henriksen begynte med opplæring 2. september og overtok formelt som daglig leder / fylkessekretær i oktober.

Sissel Norheim, prosjektrådgiver

Hanne Risanger, naturveileder (sluttet i desember).

Bente E. Mæle, regnskapsmedarbeider i 40 prosent. (Laila Fossan vikarierte som regnskapsmedarbeider i begynnelsen av året mens Bente var sykemeldt).

Susanne Zazzera, ansatt i en 50 prosent stilling som prosjektmedarbeider i Våtmarksløftet, som er finansiert av DNB-stiftelsen.

Økonomi:

Resultatmessig har 2024 vært et negativt år. Det endelige resultatregnskapet viser et underskudd på drifta på 352.000 kroner, tross høy omsetning og stor aktivitet. Årsaken til det negative resultatet skyldes for en stor del høyere kostnader enn før, blant annet til lønn, og lavere tilskudd enn forventet til prosjekter som vi har jobbet med.

Omsetningen i fjor var omtrent på samme nivå som året før, dvs. rundt 4,5 millioner kr. Da viste driftsresultatet et overskudd på 306.000 kroner. De siste seks foregående årene har Naturvernforbundet i Rogaland hatt positive driftsresultat, med unntak av 2022 da resultatet viste 33.000 kr i minus.

Tabell: Omsetning og resultat siste 5 år

ÅRSTALL	OMSETNING	RESULTAT	Egenkapital
2020	3 777 365	72 732	1 943 313
2021	3 902 265	102 830	2 043 823
2022	3 735 835	-33 861	2 009 962
2023	4 597 555	247 506	2 057 468
2024	4 511 385	-379 787	1 877 682

Inge Steenslands hus leies ut til private arrangementer. Styret bestemte høsten 2022 at utleie til fester med alkohol skulle avvikles ved årsskiftet. Dermed har det blitt noe reduserte leieinntekter de siste par årene. Huset blir nå primært leid ut til møteaktivitet, minnestunder og konfirmasjoner. Leieinntektene var i 2024 på omtrent samme nivå som året før. Omsetningen på kafeen er variabel og avhengig av værforhold. Fra 2024 ble det slutt på ha faste åpningstider på torsdagene. Dermed er det blitt færre åpningsdager. Søndagene har vist seg å ha klart best besøk og mest inntjening.

Medlemsutvikling:

2024 var et år med flott vekst i medlemstallet. Ved utløpet av året hadde vi 2862 medlemmer, som var rundt 500 flere enn i starten på året. Siden 2016 er medlemstallet vårt mer enn doblet.

Det er trolig flere årsaker til den økte interessen for naturvern. Mange av de nye medlemmene kom i kjølvatnet av TV-serien «Oppsynsmannen», der NRK rettet oppmerksomheten mot det store naturtapet i Norge. I tillegg har det nye lokallaget i Dalane, som på mange måter er et resultat av den omstridte gruvesaka i Helleland-området, bidratt til stor medlemsvekst i året som gikk. Det har også lokallagene i Suldal og Sandnes, som ble startet i 2023, gjort.

Tabell: Medlemstall over tid

ÅRSTALL	MEDLEMSTALL	NETTO NYE	% ÅRLIG ENDRING
2016	1445	117	8 %
2019	2194	540	25 %
2020	2554	360	14 %
2021	2530	-24	-1 %
2022	2458	-72	- 3 %
2023	2337	-121	- 4 %
2024	2862	525	22 %

Helse, miljø og sikkerhet

Alle frivillige som deltar på fysiske dugnader er forsikret gjennom en sentral ordning i Naturvernforbundet. Det er ikke registrert skader i forbindelse med dugnader i året som gikk. Det samme gjelder for ansatte med kontorsted Mostun. Skadepotensialet ved dugnader og ved bruk av motoriserte rydderedskaper er identifisert. Motoriserte redskaper blir bare bruk av personer som har gjennomført kurset Aktivt skogbruk eller som har yrkesmessig erfaring. NiR holder verneutstyr til brukerne.

Nyhetsbrev, hjemmeside og sosiale medier

I 2024 har målsettingen vært å sende ut nyhetsbrev annen hver uke. Det ble i fjor sendt ut 21 slike brev. I nyhetsbrevene som sendes til medlemmenes e-postadresser deler vi

informasjon om politiske saker vi jobber med, aktiviteter vi arrangerer, høringsuttalelser vi har levert og annet relevant for våre medlemmer og støttespillere. Hjemmesiden oppdateres løpende med relevante nyhetssaker.

Facebook er som før organisasjonens mest brukte sosiale informasjonskanal. Alle arrangementer blir publisert på de ulike sidene, men med hovedvekt på sidene til Mostun og BVJ.

Ved utgangen av 2024 (2023) ser oversikten over Facebook-brukere slik ut:

	Personer som liker siden	Personer som følger siden
Naturvernforbundet i Rogaland	3200 (3207)	3635 (3441)
Mostun natursenter	2000 (1893)	2304 (2063)
Store Marøy	426 (404)	447 (424)
Besøkssenter våtmark Jæren	873 (815)	998 (908)

Rygjavern

Medlemsbladet Rygjavern hadde to utgivelser i 2024. Bladets hovedformål er å informere medlemmene om våre aktiviteter og politiske saker og samtidig inspirere til deltakelse i organisasjonens ulike medlemstilbud.

Om lag halvparten av produksjon- og distribusjonskostnadene blir dekket ved annonsesalg. Sverre Stakkestad i GMK, Bergen, har også i vært ansvarlig for annonsesalg. De siste årene har det vært vanskelig å få Rygjavern i økonomisk balanse. Dessuten har mye av informasjonen som bladet gir i stadig større grad blitt formidlet gjennom digitale nyhetsbrev til medlemmene og bruk av sosiale medier.

Rygjavern er utgitt sammenhengende i 49 år, og planen var å avslutte med utgivelsene i 2024. Det er nå likevel aktuelt å gi ut ett nummer i 2025.

Mostun natursenter

Mostun natursenter er drevet av Naturvernforbundet i Rogaland og består av tre bygg, Inge Steenslands Hus, en lagerbod og Mostun. De to førstnevnte eies av Naturvernforbundet i Rogaland. Administrasjonen holder til i 2. etasje på Mostun, mens 1. etasje på Mostun er forsamlingslokale som leies ut gratis til foreninger og lag. Denne utleien blir administrert av NiR gjennom Aktiv kommune. Uteområdet på Mostun er kommunalt friareal som blir driftet av kommunen og Naturvernforbundet.

Mostun-anleggene blir i hovedsak brukt av NiR og Besøkssenter våtmark Jæren. Til sammen 1122 elever ble undervist på Mostun i 2024 i regi av NiR og BVJ (1290 i 2023). Det er hovedsak forbundets naturveiledere som har stått for undervisningen på Mostun, med viktige bidrag fra Øyvind Gjerde.

Kråkeundervisning for barnehagebarn. Foto: Gaute Henriksen

Besøkssenter våtmark Jæren (BVJ)

Organisasjon, administrasjon og økonomi

BVJ er organisert som forening med egne vedtekter, økonomi og eget styre. Styret består av oppnevnte representanter fra Jæren friluftsråd, Naturvernforbundet i Rogaland (NiR) og Statsforvalteren i Rogaland. Representanten fra Statsforvalteren i Rogaland er styrets leder.

I 2021 ble BVJ reautorisert. Autorisasjonsperioden gjelder ut 2026. NiR er i denne perioden ansvarlig for drift og leverandør av tjenester.

I 2024 var det Hanne Risanger som var ansvarlig naturveileder/administrativ leder. I tillegg har Susanne Zazzera bidratt til naturveiledning og kunnskapsformidling gjennom prosjektet «Våtmarksløftet», som dekker hennes 50-prosentsstilling. De seks våtmarkssentrene i Norge fikk i 2022 gjennom en felles søknad tilsagn om 17 millioner kroner fra Sparebankstiftelsen DnB, med mål om å «løfte våtmark nasjonalt». Søknaden inkluderte midler til en halv stilling ved hvert senter. Oddrun Aksnes fra Jæren Friluftsråd og Øyvind Gjerde fra Birdlife Rogaland har også deltatt aktivt i naturveiledningen gjennom året.

BVJ består av tre avdelinger (del-senter): Mostun natursenter, Friluftsfyret Kvasheim og Frilufthuset på Orre. BVJ jobber for at disse anleggene skal være knutepunkt for naturveiledning, turinformasjon, næraktiviteter og lokal verdiskaping. BVJ jobber for å spre kunnskap om, og skape oppmerksomhet rundt våtmarker og deres verdi, både generelt og med særlig vekt på Ramsar-områdene på Jæren.

Resultatregnskapet for 2024 viser et underskudd på kr 47 103 for BVJ.

BVJ mottar et grunntilskudd fra Miljødirektoratet som dekker en stilling og noen driftsmidler. I 2024 mottok BVJ, i tillegg til grunntilskuddet, 128 000 kr fra Miljødirektoratet til økt naturveiledning ved Orre og Kvasnheim. I tillegg ble det gitt 60 000 i prosjektstøtte fra Miljødirektoratet til formidling om hettemåker, 46 000 fra Rogaland fylkeskommune til prosjekt Under lupen, 100 000 fra Statsforvalteren til buss- og aktivitetsmidler, 50 000,- fra Klepp kommune og 50 000,- fra Hå kommune i buss- og aktivitetsmidler til hhv. Friluftshuset på Orre og Friluftsfyret Kvasnheim. I tillegg ble det overført prosjektmidler på 214 726 fra 2023.

Naturveiledning

I 2024 ble det undervist til sammen 1806 elever, hvorav 509 elever ble undervist ved Friluftsfyret Kvasnheim, 440 elever ved Friluftshuset på Orre og 681 elever og barnehagebarn ved Mostun natursenter. I tillegg ble 176 elever undervist ved Iglemyr skole gjennom prosjektet Våtmarksløftet.

Et sentralt mål for BVJ er å styrke barns forhold til naturen ved å gi dem gode naturopplevelser i deres egne nærområder. Dersom man blir glad i naturen vil man også ta vare på den. I våre undervisningstilbud ønsker BVJ i stor grad å benytte våtmarksområdene vi har rett rundt sentrene.

Gjennom Våtmarksløftet har det blitt utviklet en rekke nye undervisningsopplegg. Blant annet Under Lupen, som går ut på å studere de små tingene i naturen på nært hold.

Adopter en våtmark er et annet undervisningsopplegg. Det går ut på at skoleelever skal «adoptere» en lokal våtmark, og målet er at elevene skal ha en aktiv rolle i å undersøke og kartlegge våtmarksområdet. Håpet er at elevene skal kjenne på et eierskap til den lokale våtmarken sin, og dermed også ønske å ta vare på den. I 2024 har Susanne i Våtmarksløftet hatt et opplegg med en femteklasse fra Iglemyr skole.

Arrangementer

Besøkssenteret har satt seg måltall for antall arrangementer som skal gjennomføres på ett år. Disse er fordelt på sentrene, og ble i 2024 satt til 6 arrangementer ved hvert senter (forutsatt ekstra støtte til naturveiledning). BVJ arrangerte og deltok på 26 arrangement med naturveiledning i løpet av 2024. I tillegg var BVJ medarrangør på 4 arrangementer i samarbeid med Naturvernforbundet, og holdt et innlegg under Bærekraftsuka hos Statsforvalteren i Rogaland. Sommer ved Mosvatnet/Jærkysten har hatt hhv. 47 åpne dager ved Mostun, 48 åpne dager ved Friluftsfyret Kvasnheim og Friluftshuset på Orre gjennom sommerferien.

Arrangementenes samlede registrerte besøkende var på totalt **5493** deltakere.

Arrangementsdager fordelt per senter:

Mostun: **54** (Sommer ved Mosvatnet – 47 åpningsdager)

Orre: **53** (Sommer ved Jærkysten – 48 åpningsdager)

Kvasnheim: **59** (Sommer ved Jærkysten – 48 åpningsdager)

Andre steder: **6**

Utstillingene

I 2024 ble det produsert en illustrasjon som er blitt til et vegghengt puslespill som henger i utstillingen på Orre. Illustrasjonen inneholder noen av artene man kan finne i bakdynelandskapet bak Friluftshuset

Arbeidet med planene for utvikling av en ny utstillingsvegg på Mostun fortsetter. I løpet av 2024 er det kommet på plass en fullstendig plantegning for den ferdige utstillingsveggen, og det jobbes iherdig videre med å få fullfinansiert utstillingen. I løpet av 2024 har det komme til en fiskedam i utstillingen på Mostun. Her kan barn fiske etter ulike ferskvannsarter ved hjelp av en fiskestang med magnet. Utstillingen på Kvasheim er per nå den BVJ er mest fornøyde med, og som har mest taktile elementer.

BVJ fikk i 2024 støtte fra Statsforvalteren i Rogaland til å tilrettelegge bedre for engelskspråklige i utstillingene. Det er produsert en fullstendig oversettelse av to av de mobile utstillinger, som skal gjøres tilgjengelig via nettsiden.

Ny driftsform i BVJ

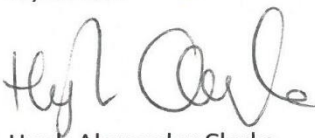
Hanne Risanger sluttet ved utgangen av 2024 som daglig leder/naturveileder i BVJ, og stillingen er fra januar av delt opp. Sissel Norheim fra Naturvernforbundet i Rogaland overtar som daglig leder i 40 prosent av stillingen. Resten av stillingen øremerkes til naturveiledning, hvorav 50 prosent vil dekkes av Susanne Zazzera og 10 prosent av Jæren Friluftsråd.

Årsrapporten for Naturvernforbundet i Rogaland 2024 ble godkjent på styremøte 16. mars 2024

Hallgeir H. Langeland
styreleder

Ingeborg Vrenne

Wenche Skorge

Hugh Alexander Clarke

Ellen Jepson

Kjetil Nilsen

Gaute Henriksen
Daglig leder